

FUN Suomen yliopistokirjastojen verkosto

Kokous 2/2019

Muistio

Aika: 10.5.2019 klo 10.00–16.00

Paikka: Tiedekirjasto Tritonia, kokoushuone K320, Yliopistonranta 7, Vaasa. Etäyhteys: Zoom
<https://uwasa.zoom.us/j/690782108>

Osallistujat:

Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto
Tommi Harju, Taideyliopiston kirjasto
Tua Hindersson-Söderholm, Svenska handelshögskolans bibliotek
Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Anne Lehto, Tritonia (puheenjohtaja)
Riitta Lähdemäki, Tampereen yliopiston kirjasto
Ari Muhonen, Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus
Ulla Nygrén, Turun yliopiston kirjasto, etäyhteys
Ulla Ohvo, Lappeenrannan tiedekirjasto
Susanna Parikka, Lapin korkeakoulukirjasto, saapui klo 10.04
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston oppimispalvelut
~~Jarmo Saarti~~, Itä-Suomen yliopiston kirjasto
Pia Södergård, Åbo Akademis bibliotek
Kimmo Tuominen, Helsingin yliopiston kirjasto
Pia-Maria Niemitalo (sihteeri)

Asiantuntijat:

Ari Hovila, Vaasan yliopisto/FUCIO (kohdassa 8)
Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto (kohdassa 7, etäyhteys)
Jussi Kivinen, Tampereen yliopisto/FUCIO (kohdassa 8)
Juha Lindell, Vaasan yliopisto (kohdassa 9)
Osma Suominen, Kansalliskirjasto (kohdassa 7, etäyhteys)
Johanna Vesterinen, Varastokirjasto (kohdassa 10, etäyhteys)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.02. Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Tuija Hindersson-Söderholm ja Tiina Järvinen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Tarkastettu muistio löytyy [FUNin verkkosivuilta](#).

4. Tritonian kuulumiset

Anne Lehto kertoi Tritonian ajankohtaiset kuulumiset. Annen esitys löytyy [FUNin intrasta](#).

- Tritonia-selvitys on vielä käynnissä. Kirjastolla on kovat säästöpainet.
- Tritoniassa on tällä hetkellä toimipisteet Vaasassa, Pietarsaaressa (Novia ja Centria) ja Raaseporissa (Novia).
- Keväällä Palosaaren kampusalue siirtyi Vaasan yliopiston ja Vaasan kaupungin omistaman Vaasan Merikampus oy:n omistukseen.
- Tritonia siirtyy Kohaan juhannuksen jälkeen.
- Syksyllä 2018 Tritonia otti käyttöön Jira-järjestelmän sujuvoittamaan työprosesseja, esim. korvaamaan Excel-taulukkoja.
- Tritonian uusi varajohtaja Viveca Rabb aloitti 1.3.2019. Varajohtaja kuuluu Åbo Akademin henkilöstöön.
- HELLA-hanke (Higher Education Learning Lab) on vielä meneillään (2017–2019). Mukana hankkeessa ovat Vaasan yliopisto, Åbo Akademi, VAMK, Novia ja Arcada. Lisätietoja [Hella-hankkeen verkkosivuilta](#).

5. FUN näky – viestintää ja vaikuttamista 2018

Mediaryhmän puheenjohtaja Minna Abrahamsson-Sipponen esitteli FUNin vuoden 2018 viestintää ja vaikuttamista (liite 1), sekä vuoden 2019 blogisuunnitelmaa (eDuunissa kohdassa [tiedostot](#)).

Todettiin, että on hyvä tuoda esille, mitä toimenpiteitä on vuoden aikana tehty, ja päätettiin julkaista FUNin mediavuoden 2018 yhteenveto muokatussa muodossa blogissa.

Keskusteltiin myös siitä, kenelle blogia kirjoitetaan. Todettiin, että blogi toteuttaa osaltaan FUNin strategiaa sidosryhmille, mutta sen kautta pystymme myös tekemään näkyväksi yliopistokirjastojen työtä kaikille kiinnostuneille.

Lisäksi päätettiin, että yhteistyösihteeri voi linkittää yliopistokirjastojen ajankohtaisia kirjoituksia FUNin verkkosivuille. Mediaryhmä suunnittelee tälle toimintatapaa.

Blogisuunnitelmaan kohtaan ”juhlavuosisijuttuja” lisätään Lapin korkeakoulukirjaston 40-vuotisjuhla.

6. FUNin toimintasuunnitelma vuodelle 2019

FUN Vaikuttaa

- FUNin ja Kansalliskirjaston yhteistyöryhmä: strategioiden vertailu (liite 2).

Yhteistyöryhmä pyysi FUNin yhteistyösihteeriä laatimaan vertailun FUNin, Kansalliskirjaston, FinELibin ja Finnan strategioista. Vertailu on tehty FUNin näkökulmasta ja jaettu kolmeen kategoriaan (1. näkyvyys, tunnettavuus, vakiinnuttaminen, 2. hyöty, vaikuttavuus ja 3. kehittäminen). Vertailun kohteena olevat strategiat ovat tahojen luonteesta johtuen lähtökohtaisesti hyvin erilaisia, mutta niistä löytyy myös paljon yhtäläisyyksiä.

- Pyöreän pöydän tapaaminen Kansalliskirjastossa 22.3.2019. Kansalliskirjaston esitykset löytyvät Kansalliskirjaston sivuilta: [Yhteistyö kirjastosektoreiden neuvostojen kanssa: Pyöreä pöytä 22.3.2019](#).
- Kansalliskirjaston webinaari johtajille 9.4.2019. Linkki tallenteeseen: [Yhteistyö kirjastosektoreiden neuvostojen kanssa: Webinaari korkeakoulukirjastojen johtajille 9.4.2019](#).

Keskusteltiin FUNin toiveista ja tarpeista Kansalliskirjaston tapaamisissa. Todettiin, että jatkossa olisi tärkeää, päästä vaikuttamaan tapaamisten ja muiden aloitteiden sisältöön, jotta asioihin voitaisiin etukäteen perehtyä ja tarvittaessa keskustella FUNin näkemyksistä. Sovittiin, että kutsutaan Kansalliskirjasto vuosittain tapaamiseen, jossa esitellään FUNin ajankohtaisia tarpeita ja toiveita Kansalliskirjaston osalta.

Päätettiin kutsua Kansalliskirjaston ylikirjastonhoitaja Cecilia af Forselles FUNin 3/2019 kokoukseen Rovaniemelle. Näin saataisiin käynnistettyä keskustelu hänen kanssaan Kansalliskirjaston ja FUNin yhteistyöstä tulevaisuudessa.

- NUAS-tapaamisen suunnittelu.

NUAS-tapaamiselle on perustettu suunnittelutyöryhmä. Työryhmän jäsenet: Susanna Parikka (koollekutsuja), Pia Södergård, Anne Lehto ja Pia-Maria Niemitalo. Ensimmäinen kokous pidettiin 17.4.2019.

Susanna Parikka esitteli suunnittelutyöryhmän laatiman ohjelmaehdotuksen. Korjattu ehdotus löytyy [FUNin intrasta](#). Työryhmä valtuutettiin jatkamaan tapaamisen valmistelua. Alustava ehdotus ohjelmaan on, että pyydetään Jarmo Saartilta alustus kirjastojen vaikuttavuudesta.

- FUNin puheenjohtaja Anne Lehto piti kommenttipuheenvuoron [FinELibin Libraries Promoting Open Access -seminaarissa](#) 7.5.2019.
- Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja tapaavat OKM:n edustajia 11.6.2019.

Päätettiin ottaa Green OA esiin. FUNin jäseniä pyydetään lähettämään sähköpostia aiheista, joita toivotaan käsiteltäväksi tapaamisessa.

- Avoimen tieteellisen julkaisemisen kansallisen strategian ja toimenpideohjelman tilanne.

Strategialuonnos oli saanut hyvin kommentteja ja uusi luonnos strategiasta on laadittu kommenttien pohjalta. [Luonnos Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden kansallisesta strategiasta ja toimenpideohjelmasta](#) on kommentoitavana 7.6.2019 asti. FUN päätti kommentoida luonnosta ja yhteistyösihteerit lähettää sähköpostia asiasta verkoston jäsenille.

Myös luonnos uudelle Suomen avoimen tieteen tiekartalle on tulossa lausuntokierrokselle. Kommentointipyyntö on luvattu lähettää FUNille.

- Tomi Rosti, Jarmo Saarti ja Helena Silvennoinen-Kuikka: Tieteen avaaminen muuttaa tieteellisten kirjastojen osaamista ja palveluita, [Acatiimi 2/2019](#).

FUN Kokeilee

- Yhteistyökalu [FUNin eDuuni](#) on nyt käytössä. Linkki FUNin eDuuniin löytyy FUNin verkkosivuilta Intra-linkin alta.

FUN Näkyy

- Taulukko aktiviteettien seurantaan löytyy FUNin eDuunista kohdassa [tiedostot](#). FUNin jäsenet lisäävät taulukkoon aktiviteetteja vuoden aikana. Aktiviteetteja voi myös lähettää yhteistyösihteerille lisättäväksi taulukkoon.
- Taulukko FUNin edustajista eri työryhmissä vuositasolla löytyy eDuunista kohdassa [tiedostot](#) (liite 3). Yhteistyösihteerit koostaa kuukausittain listauksen työryhmien muistioista sähköpostitse lähetettäväksi verkoston jäsenille.

7. Tulevaisuuden kuvailun mahdollisuudet (etäyhteys)

Nina Hyvönen ja Osma Suominen Kansalliskirjastosta esittelivät kuvailun automatisointia ja muita koneoppimiseen/tekoälyyn liittyviä ajankohtaisia asioita.

Kansalliskirjaston palveluissa tekoälyä ja koneoppimista hyödynnetään mm. uudessa Annif automaattisessa sisällönkuvailupalvelussa. Annif on kansalliskirjastossa kehitetty avoimen lähdekoodin työkalu, joka tuottaa sisällönkuvailua tekstin perusteella. Työkalu tekee yksikieliselle tekstille monikielisen kuvailun (suomi, ruotsi, englanti). Annif perustuu kieliteknologiaan ja koneoppimiseen. Työkalua testataan jo esim. Jyväskylän Avoimen tiedon keskuksessa. Annif-työkalua voi kokeilla osoitteessa [annif.org](#). Kansalliskirjaston esitys löytyy [FUNin intrasta](#).

Lounas ravintola Almassa ja valokuvaus klo 12–13.10

8. FUCION edustajien tapaaminen

Tietohallintojohtaja Jussi Kivinen Tampereen yliopistosta ja tietohallintopäällikkö Ari Hovila Vaasan yliopistosta tulivat Suomalaisten yliopistojen IT-johtajien verkoston FUCION edustajina keskustelemaan FUNin ja FUCION ajankohtaisista aiheista ja yhteistyön tiivistämismahdollisuuksista.

Kivinen esitteli FUCION kokoonpanoa, strategiaa ja toimintaa. Hän kertoi mm. korkeakoulujen ja CSC:n kaikille avoimesta [Ideapankista](#), mihin kerätään tutkimuksen ja korkeakoulutuksen palveluiden kehitysideoita, jaetaan tietoa sidosryhmille ja välitetään ideoita toteuttajille, [YouTube: Ideapankki - innostu, ideoi ja onnistu](#). FUN esitti ehdotuksen Ideapankin uutiskirjeestä, joka sisältäisi yhteenvedon ajankohtaisista asioista. FUCION esitys löytyy [FUNin intrasta](#).

Todettiin, että FUN on alustavasti kiinnostunut yhteistyön tiivistämisestä FUCION kanssa. Sovittiin, että edetään niin, että FUCIO lähettää tarkemman kutsun 24.9. kokoukseensa FUNin vastaavaa vierailua varten. Jos 24.9. FUCION ja FUNin tapaamisessa sovitaan jatkotoimenpiteistä, FUN perustaa työryhmän edistämään asiaa. Mahdollisen työryhmän vetäjä voisi olla Kimmo Tuominen. Ryhmän jäsenistä ei vielä päätetty kokouksessa.

9. Pirulliset ongelmat johtajan haasteena

Muutosjohtamisesta väitellyt Juha Lindell puhui kompleksisuuden johtamisesta ja pirullisista ongelmista. Lindellin esitys löytyy [FUNin intrasta](#).

Lindell, Juha (2017). [Muutosjohtajuuden pirullinen puoli](#).

10. Varastokirjasto (etäyhteys)

Johanna Vesterinen kertoi Varastokirjaston ajankohtaisista asioista.

Varastokirjasto siirtyy Koha-kirjastojärjestelmään kesäkuussa. Voyagerista luopumisen vuoksi, yhteislainausta on päättynyt.

Tämänhetkinen tilanne Varastokirjaston aineiston vastaanotossa on sen verran hyvä, että he voivat sovittaessa vastaanottaa myös tarkistamatonta aineistoa.

Varastokirjastossa juhlistetaan 30 vuotiasta kirjastoa juhlaseminaarilla 17.5.2019.

Johanna Vesterisen esitys löytyy [FUNin intrasta](#).

11. Ajankohtaiskatsaus

Katsaus kirjastojärjestelmähankkeisiin

Matti Raatikainen (Aalto), Ari Muhonen (Koha) ja Kimmo Tuominen (Lumikko) kertoivat kirjastojärjestelmähankkeiden ajankohtaisesta tilanteesta.

Aalto: Aalto-yliopisto käyttää kirjastojärjestelmän hankinnassa neuvottelumenettelyä. Valinta tehdään kahden järjestelmätoimittajan välillä seuraavalla aikataululla: alustava tarjouspyyntö 24.5., neuvottelut 12.8. alkaen, lopullinen tarjouspyyntö syyskuun lopulla, hankintapäätös marraskuun alussa, sopimus joulukuun puolellavälissä ja käyttöönotto ensi vuoden puolella.

Koha: Tuotannossa on tällä hetkellä seitsemän tieteellistä Koha-kirjastoa. Sopimusta CSC:n kanssa ei vielä ole.

Lumikko: Lumikossa implementointivaihe menossa. Alma-järjestelmään siirrytään kahdessa aallossa, josta jälkimmäinen toteutetaan vuonna 2020. Ex Libriksen kanssa on käynnistetty koulutukset.

Kirjallisuuden välityspalveluiden kilpailutus -kyselyn kooste (liitteet 4–6)

Hansel ei toistaiseksi kilpailuta painettua aineistoa. Kahdeksan kirjastoa (Lapin korkeakoulukirjasto, Lappeenrannan tiedekirjasto, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto, Oulun yliopiston kirjasto, Svenska handelshögskolans bibliotek, Taideyliopisto, Tampereen yliopiston kirjasto ja Tiedekirjasto Tritonia) ovat kiinnostuneita osallistumaan yhteiseen kilpailutukseen kotimaisesta kirjallisuudesta.

Yhdeksän kirjastoa (Itä-Suomen yliopiston kirjasto, Lapin korkeakoulukirjasto, Lappeenrannan tiedekirjasto, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto, Oulun yliopiston kirjasto, Svenska handelshögskolans bibliotek, Tampereen yliopiston kirjasto, Tiedekirjasto Tritonia ja Åbo Akademis bibliotek) ovat kiinnostuneita osallistumaan yhteiseen kilpailutukseen vieraskielisestä kirjallisuudesta.

Sovittiin, että käynnistetään jatkosuunnittelu yhteistyöstä kiinnostuneiden kirjastojen johtajien/aineistovastaavien kesken siten, että hyödynnetään työssä olemassa olevia yhteistyöalustoja. Seurataan samalla uusien hankintakanavien kehitystä. Helsingin yliopisto on kilpailuttamassa välityspalveluita, ja muut yliopistot voivat halutessaan käyttää heidän kilpailutusaineistoja hyväksi.

Opinnäytteet ja julkisuuslaki

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen 15.2.2019 (liite 7) mukaan yliopistokirjastojen on toimitettava koko opinnäytetyö sähköisesti, vaikka yliopistokirjastolla ei olisi tähän tekijän lupaa. Matti Raatikainen esitteli Aalto-yliopistossa laadittua suunnitelmaa menettelytavaksi (liite 8).

Päätettiin perustaa työryhmä työstämään yhteistä toimitapaa. Ryhmään kuuluu Tommi Harju, Tua Hindersson-Söderholm, Susanna Parikka ja Matti Raatikainen (koollekutsuja).

12. Ilmoitusasiat

- [Tiedon tähden -kiertue](#). Kotimaiset tiedelehdet esittäytyvät yliopistokaupungeissa: Oulu (25.2.), Jyväskylä (13.3.), Rovaniemi (14.3.), Pori (21.3.), Joensuu (4.4.), Kuopio (25.4.), Turku (6.5.) Helsinki (17.5.), Tampere (20.5.) ja Vaasa (24.5.).
- FUNin kommentit Avoimen tieteellisen julkaisemisen kansallisen strategialuonnokseen, 26.2.2019 (liite 9).
- Lausunto standardin ISO 26324:2012 "Information and documentation – Digital object identifier system" suomenkielisestä käännöksestä, 5.3.2019 (liite 10).
- ISODIS 3297 ISSN standardin lausuntopyyntöön FUNilla ei ollut kommentoitavaa.

- FinELib-konsortion ohjausryhmän pöytäkirjan kohtaan 4 liittyvä kannanotto, 15.3.2019 (liite 11).
- Kansallinen bibliometriikkaseminaari 8.4.2019, [linkki materiaaliin](#).
- Tua Hindersson-Söderholmin kirjoittama blogiteksti EU:n saavutettavuusdirektiivistä julkaistiin 15.4.2019 ruotsiksi, suomeksi ja englanniksi: [EU:s tillgänglighetsdirektiv](#).
- [Avoimen tieteen kevätpäivät](#) järjestetään Tampereella 14.–15.5.2019. Teemana on datan juridiset ja eettiset kysymykset.
- Tekijänoikeuksien oppiminen pelillisesti – Kopiraittilan korkeakoulun materiaalin esittely -webinaari kirjastojen asiantuntijoille / Kirsi Salmela, Kopiosto 13.6.2019 klo 9.00–9.30, etäyhteys.
- [NUAS Forum 2019: The Digital Workplace — Skills For a Changing World](#) järjestetään 14.–16.8.2019 Tromssassa Norjassa.
- Kirjastonjohtajien neuvottelupäivät, KINE 2019, järjestetään Rovaniemellä 24.–26.9.2019, <https://kinerovaniemi2019.wordpress.com/>.
- FUN on saanut lausuntopyynnön: ISO/CD 690.2 Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources. FUNin lausunto lähetettiin 23.4.2019 (liitteet 12–14).
- FUN on saanut lausuntopyynnön: ISO/DIS 15836 ”Information and documentation – The Dublin Core metadata element set – Part 2: DCMI Properties and classes”. FUNin lausunto lähetettiin 26.4.2019 (liitteet 15–17).

13. Muut asiat

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.25.

Liitteet

Liite 1 FUN mediavuosi 2018

Liite 2 FUNin ja KK:n strategiavertailu 2019

Liite 3 FUNin edustajat työryhmissä 2019

Liite 4 Kirjallisuuden välityspalveluiden kilpailutus -kysely

Liite 5 Förfrågan om upphandling av leverantörer för litteratur

Liite 6 Kirjallisuuden välityspalveluiden kilpailutus -kyselyn kooste 6.5.2019

Liite 7 Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 15.2.2019

Liite 8 Opinnäytteiden tietopyynnöt: Aalto-yliopiston toimintamalliluonnos

Liite 9 FUNin kommentit Avoimen tieteellisen julkaisemisen kansallisen strategialuonnokseen 26.2.2019

Liite 10 SFS-ISO 26324 DOI lausunto 6.3.2019

Liite 11 FinELib-konsortion ohjausryhmän pöytäkirjan kohtaan 4 liittyvä kannanotto 15.3.2019

Liite 12 ISO/CD 690.2 lausuntopyyntö

Liite 13 ISO/CD 690.2

Liite 14 ISO/CD 690.2 lausunto 23.4.2019

Liite 15 ISO/DIS 15836-2 lausuntopyyntö

Liite 16 ISO/DIS 15836-2

Liite 17 ISO/DIS 15836-2 lausunto 26.4.2019